

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

збірник наукових праць

Одеса
2022

УДК:376
П781

ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ

Вченої Ради

**ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
(протокол № 4 від 27.10. 2022 р.)**

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Прохороенко Л. І. – професор, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

Кабельнікова Н. В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної освіти Херсонського державного університету.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – професор **Форостян О. І.**

Відповідальний редактор – професор **Соколова Г. Б.**

Технічний редактор – викладач **Маматова З. Р.**

Члени редколегії:

Лещій Н. П. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Арнаутова Л. В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Начинова О. В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Притиковська С. Д. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», завідувачка СНДЗ №193 компенсуючого типу м. Одеси

Григор'єва Л. В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи №75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць, Одеса, / редкол. О.І. Форостя та ін. - Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. - 122 с.

УДК:376

ББК:74.00

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», 2022

ГОЛОСОВИХ ЯКОСТЕЙ НА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

Притиковська С.Д., Міттева О.В. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КІНЕЗОТЕРАПІЇ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	59
Притиковська С.Д., Ньюкало О.О. МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ВИХОВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ	63
Притиковська С.Д., Шевченко Ю.І. ВИКОРИСТАННЯ ВПРАВ З РОЗВИТКУ ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ПРИ ФОРМУВАННІ ГРАФО-МОТОРНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ	67
Римська В.В. ПІДГОТОВЧА РОБОТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО ПРОФЕСІЙНО-ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В СТАРШИХ КЛАСАХ	70
Соколова Г.Б., Давидчук Н.І. МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З АКТИВІЗАЦІЇ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	72
Соколова Г.Б., Ніколайцева Т.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ СПІЛКУВАННЯ У КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	75
Соколова Г.Б., Серединська Є.В. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕНЬ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ	78
Соколова Г.Б., Шевченко О.О. ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЮ	81
Форостян О.І., Берман Г.І. КОРЕКЦІЙНА РОБОТА З МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ ІЗ РДА	84
Форостян О.І., Євсікова М.В. ОСНОВНІ МЕТОДИКИ РОБОТИ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	88
Форостян О.І., Націнець О.М. МОВЛЕНЕВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	91

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДІУ

Богатов А.О. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА В ЗАБЕСПЕЧЕННІ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ	95
Константинов Д.С. МОТИВАЦІЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	99
Мосунова О.В. ОЗДОРОВЧА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА В ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	104
Проскурня Є.Є., Носкова Т.І. СВІНГ З ГИРЕЮ – ЕФЕКТИВНА ВПРАВА ДЛЯ ВИБУХОВОЇ СИЛИ ТА ВИТРИВАЛОСТІ	108
Тодоров П.І. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ В СТАРШІЙ ШКОЛІ	110
Трішин К.О., Головка В.М. РОЛЬ СПОРТИВНИХ ІГОР ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ КУРСАНТІВ ОДУВС МВС УКРАЇНИ	114
Холодов С.А., Завалевська Я.В. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО МАСАЖУ В ПРОЦЕСІ ВІДНОВЛЕННЯ РУХОВИХ ФУНКЦІЙ В ДІТЕЙ З НЕВРОЛОГІЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	117
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	121

Тришин К.О., Головка В.М.

**РОЛЬ СПОРТИВНИХ ІГОР ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ
КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ КУРСАНТІВ
ОДУВС МВС УКРАЇНИ**

Постановка проблеми. Діяльність працівника поліції у ситуаціях силового припинення злочинів та правопорушень пред'являє високі вимоги щодо його спеціальної працездатності. У процесі пошуку, переслідування й силового затримання правопорушників поліцейському необхідно виконувати своєчасні та точні складно-координаційні рухові дії у різноманітних екстремальних умовах. Дослідження професійально-службової діяльності працівників поліції довели необхідність підвищених вимог до рівня розвитку рухових, особливо координаційних, здібностей, вмінь та навичок. Тому високий рівень координації рухів - фундаментальна вимога до цього роду діяльності. Дана проблема існує й у системі ВНЗ МВС України.

Фізична підготовка як один із напрямків фізичного виховання покликана формувати знання, рухові вміння та навички (руховий інтелект), які сприяють готовності курсантів ВНЗ МВС України до ефективного виконання обов'язків у якості працівників органів внутрішніх справ.

Зараз посилюється увага вчених, тренерів, викладачів фізичного виховання до такого фактору, як координаційно-рухова досконалість. На жаль, координаційне тренування до сих пір залишається найменш розробленим розділом теорії й методики фізичного виховання. Разом з тим, фахівці у області фізичної культури і спорту почали говорити про нагальну необхідність визначення самостійної ролі, задач і змісту координаційного тренування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо [1], що основною запорукою безпеки життя у працівника органів внутрішніх справ (ОВС) є здатність швидко реагувати та діяти у небезпечних умовах: при перестрілці, при нападі на нього озброєної особи з ножом, та інших ситуаціях. Прийняти рішення на автоматичному рівні допомагає розвинена концентрована увага, а виконати її швидко та точно – спритність. Отже, розглянемо детально методи фізичного виховання задля покращення та вдосконалення цих необхідних та неподільних якостей для працівника ОВС.

Концентрована увага. Під концентрованою увагою зазвичай розуміють такий вид уваги без якої неможливий будь-який вид професійної діяльності людини. Саме сконцентрованість уваги на найбільш значущих ознаках об'єкту, взагалі нахил і звичка до цього може гарантувати адекватні та

своєчасні дії охоронця правопорядку. Тому розвиток концентрованої уваги працівників ОВС

засобами фізичного виховання, як професійної якості, є одним з найбільш пріоритетних завдань для навчальних закладів підготовки працівників правоохоронних органів і спецслужб, а також студентів-курсантів ВНЗ відповідного профілю. При зниженій концентрованій увазі працівник ОВС не в змозі досконало виконувати свої професійно-службові обов'язки.

Процес саморегуляції психічних станів у професійно-службовій діяльності працівників органів внутрішніх справ може бути заснований на механізмах: 1) концентрації уваги; 2) регуляції дихання і м'язового тону; 3) рефлексії; 4) самонавіювання («програмування»).

Структура саморегуляції психічних станів характеризується індивідуальною своєрідністю вираження образу необхідного стану; адекватністю відображення зовнішнього і внутрішнього психофізіологічного середовища – образу стану і його динаміки; стихійно сформованими індивідуальними або набутими в процесі спеціального навчання способами та прийомами регуляції; суб'єктивними критеріями здоров'я; контролем і оцінкою досягнення мети. Існує певний комплекс заходів, суто фізичних вправ щодо розвитку концентрованої уваги, які зазвичай використовуються у спортивних іграх (футбол, волейбол, баскетбол, гандбол та ін.). Фізичні дії у спортивних іграх дозволяють розвинути певну функцію мислення, таку, як предиктинг, тобто передбачення майбутньої точки переміщення об'єкту (м'яча), взагалі того чи іншого впливу на людину.

Для розвитку цієї та інших функцій пропонується наступний перелік фізичних вправ, які використовуються у вказаних вище спортивних іграх. При виконанні цих вправ потрібно ні на що не відволікати свою увагу, хід думок має бути вільним.

Перший вид вправ, окрім основного завдання, - зосередження уваги – спрямований на вироблення певних навичок, необхідних для успішного застосування заходів фізичного впливу, а також при заняттях бойовими мистецтвами.

1. Концентрація уваги на рухомих предметах («м'яч у грі»). Цей вид концентрації може бути корисним для спостереження за рухомим об'єктом (м'ячем), котрий весь час знаходиться у русі у різноманітних спортивних іграх.

2. Концентрація уваги на нерухомих предметах (ворота, штанги, баскетбольні кільця) спортивних ігор. Концентрація уваги на нерухомих об'єктах може бути необхідною при несенні працівником органу внутрішніх справ добової варті або чергування, при роботі снайпера. Навичка концентрації уваги на нерухомих предметах розвивається аналогічно з тренуванням здатності уважного спостереження за рухомими предметами (м'ячем – у конкретній спортивній грі), проте в цьому випадку вкрай необхідно повністю відкинути власне відношення до предмета зі своєї

свідомості. Існує багато вправ на тренуваннях гравців (спортивних ігор) задля розвитку концентрації мислення, такі, як короточасні повторення стандартних ситуацій (наприклад, у футболі, це – пробиття штрафних та кутових ударів, пенальті, викидання м'яча із-за бокової лінії та ін.).

Спритність – це здатність швидко координувати рухи відповідно до мінливої небезпечної ситуації. Якщо ж спробувати дати більш вузьке, спеціальне визначення, то можна сказати, що спритність – це вміння швидко і точно виконувати складні по координаті рухи. У спортивних іграх розрізняють стрибкову спритність, акробатичну, швидкісну та інші. Розвивати спритність і працювати над цією якістю постійно можна, вводячи у тренувальний процес гравців все нові, більш складні вправи. Окрім цього, для розвитку спритності особливо значущим є використання акробатичних вправ, хоча б три рази на тиждень. Загальні вправи для розвитку спритності тих, хто грає у спортивні ігри, (наприклад, футболістів) зводяться до наступних:

- 1) перекид вперед через голову з попереднім стрибком на зігнуті у ліктях руки. Засвоївши техніку виконання цієї вправи, можна на тренувальному занятті робити до 10 перекидів підряд;
- 2) перекид назад через голову з падінням на зігнуту в лікті руку;
- 3) ті ж перекиди, що у вправах 1, 2, але у сторони;
- 4) падіння назад і швидке вставання;
- 5) падіння вперед і швидке вставання;
- 6) гімнастичне «колесо» вліво та вправо;
- 7) стійка на голові, спочатку з опорою біля стіни;
- 8) стійка на руках;
- 9) ходьба на руках;
- 10) стрибки на батуті з поворотом на 1800-3600 з падінням на спину, на коліна, на живіт, з поворотами на 1800 і 3600;
- 11) сальто вперед і назад. Після приземлення – негайно встати.

Спритність можна тренувати, використовуючи елементи різних видів спорту – наприклад, водні лижі або стрибки у воду з 1-3-5-метрової вишки: солдатиком, головою вниз, здійснюючи сальто. Дуже добре допомагає для розвитку координаті, а отже, і спритності, ходьба по гімнастичній колоді, по рейці, лавці з обертанням м'яча та інших тренувальних предметів навколо корпусу.

Висновки. Максимально можлива концентрація уваги та спритність – дві фундаментальні умови результативної та ефективної діяльності працівників органів внутрішніх справ та курсантів ВНЗ МВС України. Особливого значення наявність цих здібностей набуває при виконанні професійно-службових завдань в екстремальній ситуації.

Саме тому, вихованню й вдосконаленню такого роду здібностей засобами та прийомами, які застосовуються на тренуваннях спортсменів, котрі спеціалізуються у ігрових видах спорту (футбол, баскетбол, волейбол, гандбол та ін.), слід приділяти належну увагу та надавати чільне місце у

системах фізичної, професійної та самостійної підготовки як діючих, так і майбутніх (курсантів) працівників ОВС.

Список використаних джерел:

1. Вовк В.М. Автоматизированные информационно-диагностические системы контроля физического воспитания учащейся молодежи / В.М. Вовк // *Педагогіка, психологія та методика біологічні проблеми фіз.виховання та спорту*. Харків, 2002. № 4. С.82-89.
2. Гунько П.М. Фізична підготовленість студентів, які займаються різними видами рухової діяльності / П.М.Гунько // *Актуальні проблеми фізичної культури та спорту: 3б.наук.праць / Гол.ред.В.О.Дрюков*. К.: ДНДІФКС, 2005. №8-9. С.98-101.
3. Москаленко С.М. Концентрована увага та спритність, як професійні якості працівника органів внутрішніх справ. Моделювання та інформаційні технології у фізичному вихованні і спорті: Матеріали VIII Міжнародної наукової конференції (28 лютого 2012 року. м. Львів – Харків) /Львів. держ. ун- т фіз. культури, Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків: «ОВС», 2012. С. 74-77.